

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“
КАТЕДРА „ПСИХОЛОГИЯ“

РЕЦЕНЗИЯ

Относно дисертационен труд на тема:

**„МОДЕЛ ЗА ПСИХОЛОГИЧНО КОНСУЛТИРАНЕ НА СПЕЦИАЛИСТИ,
РАБОТЕЩИ В ЦЕНТРОВЕ ЗА ПСИХИЧНО ЗДРАВЕ“**

Докторант: Кристиан Иванов

Научен ръководител: доц. д-р Д. Карагяурова

Рецензент: проф. д. пс. н. Людмил Георгиев

за присъждане на образователна и научна степен “доктор”
професионално направление 3.2. „Психология“,
докторска програма „Обща психология“

Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предложената за рецензия дисертационна разработка е положена в интердисциплинарното поле на консултативната, клиничната и психотерапевтичната практика. През вековете човешкото страдание и болка са основна цел на философи, поети и лечители и неговото премахване, е крайна цел на многообразни терапевтични методики и техники.

Големият въпрос, който възниква по посока на тези ръзсъждения е- Кой се грижи за лечителите, за техните болки и страдания, за това което преживяват и ако използваме думите на холандския монах Ван тул пси „Изгаряйки сам светя на другите“, то кой в крайна сметка се грижи за психичния свят на тези които са посветили живота на призванието да помагат. Именно на този проблем е посветена дисертационната разработка на Кристиан Иванов

В исторически план познанието за сложността на психичната болест натрупва все повече данни за механизмите, взаимовръзките пораждащи

психичната болест.Разглеждат се терапевтични алгоритми и технологии на процедури за оказване на помощ на пациенти и клиенти,но има малко разработки по темата как да помогнем на помагащите , поне в процес в който самите помагачи се превръщат в нуждаещи се от помощ.

Тезата „Лекарю излекувай себе си“ ,не е особено ефективна поради универсалният механизъм действие касаещ стрес феномените и стрес реакциите като отговор на индивида.

Концепт представен на света от Ханс Селие и надграден от Лазарус – концепт за стресорните феномени и свързаният с тях общ адаптационен синдром, явяващ се между другото като основен мотив за оцеляване и еволюционно развитие на индивида.

Теоретичната постановка на дисертационната разработка обстойно представя историческото развитие и основните парадигми явяващите се фундамент на съвременният консултативен процес.Подробно са разгледани класическите парадигми с техните базови компоненти, динамиката на тяхното развитие.Отбелязани са общите ,универсални постулати за разбиране на човешката психика, но същевременно с това са ясно представени и специфичните особености и различия водещи до диференциран подход към изследване на човешката психика и произтичащите ограничения.

Авторът е представил проблема акцентирайки не на различието между отделните парадигми, а предлага съвременното разбиране на интегративна система за консултативна практика основана, не на екелектичен принцип, а на нов прочит отразяващ сложността , многообразието и динамичността на човешката психика.

Изведени са основните концепции влияещи върху тази динамиката – стресогенните фактори на средата, личностовата предизпозиция и вероятните многообразни комбинации за тяхната взаимовръзка.Важна част от дисертационното изследване е отбелязването на уникалността на отделната личност и неповторимостта на нейната реакция на стресогенен стимул.

Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Приемам, че научно-изследователските резултати са лично дело на докторанта, който е извършил задълбочена проучвателна дейност и литературен обзор. Изводите са релевантни на целта на дисертационното изследване и имат определено практико-приложен принос.

В проведеното емпирично психологично изследване се открояват няколко основни акцента:

Проведено е на реален терен –център за психично здраве и обследваните лица са активни участници в процеса.Изследването е проведено с правилно и добре подбран инструментариум като методики и представените изследователски задачи са конкретни и са породени от реална практическа необходимост- ясно представена от заложените хипотези на изследването.

Резултатите са подкрепени със солиден доказателствен материал ,което показва умение да се ползват данните в интерпретативен аспект.

В проведеното изследване проспективно се проследява трансформацията настъпваща с работещите в тази сложна и енергоразходваща среда и непосредствените ефекти от това.

Представеният модел на интегративна консултативна практика е иновативен и значително щадящ в сравнение с класическите модели за работа по типа „Балинт“, разликата се определя именно от интегративността на отделните основни парадигми и техният специфичен фокус –личността на специалистта работещ на полето на психичното страдание.

Терапевтичният ефект на модела надхвърля ползата за конкретна личност и се разпростира на значително широк периметър,като обхваща кръгът на близките и зоната на социалнаактивност на индивида.

Представените практико-приложни приноси са неоспорими ,още повече те дават възможност представеният интегративен консултативен модел да излезе извън рамките на психиатричната клиника и патология и се приложи в повече сфери свързани с помагащите професии – медицина, социална и психосоциална работа.

Оценка на автореферата

Авторефератът в обобщен вид отразява съдържанието на дисертацията. Публикациите на докторанта са свързани с тематиката на разглежданият психологически и социален казус, отговарят на наукометричните изисквания и са достъпни за интересуващата се аудитория. Ясно е оформена и структурирана текстовата част на автореферата.Представена е цялостната библиографска справка и е отразена препоръката да се предложи още на този етап проект за ръководство за работа с пациенти , техните близки и терапевти. Добро

впечатление прави , че моделът вече е приложен в практиката и се отчитат неговите ефекти и вероятни проблемни моменти. Конкретното ми предложение е представеният модел да се апробира в повече центрове за работа с пациенти с цел валидизация извън психиатрична среда е изпълнена.

Заклучение

Според личното ми мнение, смятам, че дисертационният труд на Кристиан Иванов обогатява психологическото знание в клинично – консултативната област и ще допринесе за конкретни полезни практически решения в сложната професионална среда на работещите в ЦПЗ.

В заключение, приемам за завършен дисертационен труд на тема „Модел за психологично консултиране на специалисти работещи в центрове за психично здраве“ с автор Кристиан Иванов и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да му бъде присъдена ОНС „доктор“ в професионално направление 3.2 „Психология“, докторска програма „Обща психология“.

19.07.2024

Проф. д.пс. н. Людмил Георгиев